

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **Lesy České republiky, s. p.**, IČ: 42196451
sídlem Přemyslova 1106/19, Hradec Králové

proti
žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Brně**
sídlem Moravské náměstí 1/1, Brno

za účasti: **Obec Olšany**
sídlem Olšany 66
zastoupené advokátem Mgr. Ivem Večeřou
se sídlem Tyršova 1438/38, Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2020, čj. X

takto:

- I.** Žaloba se zamítá.
- II.** Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- IV.** Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal Katastrálnímu úřad pro Jihomoravský kraj, katastrální pracoviště Vyškov (dále jen „katastrální úřad“) dne 12. 12. 2018 návrh na opravu údajů v katastru nemovitostí týkající se vlastnického práva k pozemkovým parcelám č. XA, XB a XC v katastrálním území X. Namítl, že katastrální úřad provedl nesprávný zápis vlastnického práva k uvedeným pozemkům na list vlastnictví zúčastněné osoby a navrhl, aby jako vlastník byla zapsána Česká republika s právem hospodařit pro žalobce.
2. Katastrální úřad rozhodnutím ze dne 12. 9. 2019, čj. OR-705/2018-712 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) výrokem č. I odmítl provést opravu zápisu vlastnického práva k pozemku č. XA a výrokem č. II vyhověl návrhu žalobce o provedení opravy vlastnického práva k pozemkům č. XB a XC, neboť ty na návrhu osoby zúčastněné vůbec uvedeny nebyly. Žalobce podal proti výroku č. I prvostupňového rozhodnutí odvolání, které žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“). Proti němu brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 6. 3. 2020.

II. Argumentace žalobce

3. Žalobce navrhuje napadené rozhodnutí v celém jeho rozsahu zrušit, neboť jej považuje za nezákonné. Správní orgány podle žalobce nepostupovaly v daném řízení zákonně a nezabývaly se nyní řešenou věcí odpovědně a svědomitě. V průběhu správního řízení bylo listinnými důkazy jasně prokázáno, že došlo ke zřejmé chybě v operátu katastru nemovitostí ohledně zápisu pozemku č. XA v k. ú. X na list vlastnictví zúčastněné osoby. Předmětný pozemek č. XA nebyl nikdy evidován jako historický či přidělový majetek zúčastněné osoby a proto její návrh ze dne 8. 10. 1992 o provedení zápisu vlastnictví nemovitých věcí ČR do jejího vlastnictví podle zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, nekoresponduje s listinnými důkazy. Žalobce dále uvádí, že pozemek č. XA byl ke dni 31. 12. 1949 evidován v pozemkové knize v seznamu č. 1 jako veřejný statek, který náležel do vlastnictví státu. Nabývacím titulem žalobce k tomuto pozemku byl ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, který nabyl účinnosti dne 9. 6. 1948. Posledně citovaná norma prohlásila veřejné statky za národní majetek. Žalobce se tak stal vlastníkem pozemku č. XA ke dni účinnosti zákona č. 150/1948 Sb. a až do současnosti své vlastnické právo nepozbyl. Zápis vlastnického práva ve prospěch zúčastněné osoby nemohl způsobit přechod vlastnického práva k uvedenému pozemku, jelikož byly zapsané údaje ve zjevném rozporu s obsahem podkladové listiny (návrh na zápis zúčastněné osoby ze dne 8. 10. 1992). Uvedená skutečnost je důvodem pro provedení opravy (žalobce zde odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, čj. 1 As 40/2007 - 103).
4. Žalobce dále rozvádí, že katastrální úřad zapsal vlastnictví k řešenému pozemku (a dalším pozemkům – č. XB a XC v k. ú. X) pro zúčastněnou osobu na základě žádosti této osoby, obsahující nepravdivé údaje, proto žádost nemohla vyvolat právní účinky. Předmětná žádost obsahovala pouhé konstatování, že pozemek č. XA přechází do vlastnictví zúčastněné osoby podle zákona č. 172/1991 Sb. Posledně uvedený zákon ovšem neuvádí konkrétní nemovitosti, které mohly obce nabýt do svého vlastnictví. Záznamy na LV konkrétní obce se proto provádí pouze za předpokladu, že obec splňovala podmínky pro přechod nemovitých věcí vymezené zákonem č. 172/1991 Sb. Zúčastněná obec však k rozhodnému datu 31. 12. 1949 pozemek č. XA prokazatelně nevlastnila, jak žalobce demonstroval výše. Řešený pozemek nebyl nikdy majetkem či historickým majetkem zúčastněné osoby. Pro přechod pozemku č. XA zúčastněná osoba nesplnila ani formální podmínku existence práva hospodaření národního výboru ke dni 23. 11. 1990, ani podmínku faktického užívání k plnění svých úkolů – právo hospodaření náleželo právnímu předchůdci žalobce.

5. Katastrální úřad podle žalobce provedl zřejmě nesprávný zápis vlastnického práva k pozemku č. XA ve prospěch zúčastněné osoby na základě zjevného omylu. Za takový se považuje i omyl právní, tedy zápis na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené pro zápis katastrálním zákonem. Nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že středisko geodézie Vyškov a katastrální úřad Vyškov neměly zákonnou možnost zkoumat listinu předloženou k provedení zápisu jinak, než podle hledisek stanovených v zákoně č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí. Žalobce v řízení jasně prokázal, že zápis vlastnického práva ve prospěch zúčastněné osoby byl zřejmým omylem. To je důvod způsobitý pro provedení opravy v katastrálním operátu.

III. Argumentace žalovaného

6. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout, odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a argumentuje ke každému žalobnímu bodu. Na svém procesním stanovisku setrval po celou dobu řízení před soudem.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť žádná ze stran jednání nepožadovala.
8. Žaloba **není důvodná**.
9. Účastníci sporu se přou o naplnění podmínek pro aplikaci § 36 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), který upravuje provádění oprav v katastrálním operátu. Podle zmíněného ustanovení katastrální úřad opraví chybné údaje v katastru, které vznikly (i) zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, nebo (ii) nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím právním předpisem.
10. Žalobce požaduje změnu údajů ve vztahu k pozemku č. XA s tvrzením, že zápis údaje o vlastnictví tohoto pozemku zúčastněnou osobu byl zřejmým pochybením a omylem. Krajský soud na úvod podotýká, že není oprávněn posuzovat spor o vlastnictví daného pozemku. Smyslem řízení podle § 36 zákona o katastru nemovitostí je oprava pouze takových údajů, které jsou chybné v důsledku zřejmého omylu, přičemž musí existovat rozpor mezi údají katastru a listinami založenými ve sbírce listin. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře (srov. rozsudky ze dne 17. 1. 2008, čj. 1 As 40/2007 - 103 a ze dne 13. 3. 2013, čj. 7 As 187/2012 - 31) přiblížil pojem zřejmý omyl takto: „*Tento neurčitý pojem je „třeba vykládat vždy v souvislosti s konkrétním případem. Obecně sem lze zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností (error facti - zejména případy chyb v psaní a počítání, jako zápis jiných údajů, zápis údajů neobsažených v podkladové listině či např. i opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažených), tak omyl právní (error iuris - např. zápis právního vztahu, který právní řád nezná, či zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem). Omyl je přitom charakteristický vždy tím, že je v něm obsažen lidský činitel. Jako omyl proto nelze posuzovat objektivní skutečnosti způsobující nesoulad katastru se skutečným stavem.*“, a dodal, že takový omyl musí být zřejmý, tj. jednoznačně seznatelný.
11. Nejvyšší správní soud k tomu dále dodává (srov. rozsudky ze dne 31. 7. 2013, čj. 7 As 90/2012 - 65, č. 2969/2014 Sb. NSS a ze dne 12. 5. 2016, čj. 6 As 166/2015 - 27): „*Katastrální úřad při opravě chyby nemůže vybočit ze své evidenční role a při rozhodování o opravě chybného údaje fakticky nalézat právo, tedy i posuzovat, za jakých podmínek práva vznikají, zanikají, mění se jejich obsah, přecházejí na jiné osoby apod. To přísluší pouze soudům v občanskoprávním řízení*“. V intencích uvedeného se pak realizuje i soudní přezkum rozhodnutí vydaného podle § 36 zákona o katastru nemovitostí. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 4. 2013, čj. 7 As 131/2012 - 32, č. 2902/2013 Sb. NSS doplňuje, že „*řízení o opravě chyb v katastrálním operátu (§ 8 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky) [pozn.: § 36 odst. 1 současného katastrálního zákona] slouží k uvedení údajů katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin.*“

12. V této věci nebyly splněny podmínky pro opravu údajů podle § 36 katastrálního zákona, a to z následujících důvodů. Zúčastněná osoba podala v roce 1992 návrh na zápis nemovitých věcí z vlastnictví ČR do svého vlastnictví, kterou odůvodnila ustanovením § 8 zákona o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Přílohou této žádosti byl seznam nemovitých věcí, obsahující i nyní řešený pozemek č. XA (pozemek č. XA vznikl jeho rozdělením v roce 2017). Přezkum podaného návrhu se řídil ustanovením § 8 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, podle kterého se zkoumalo – (i) návrh na zápis musel být bez chyb v psaní, počtech a jiných zřejmých nesprávnostech a (ii) návrh musel navazovat na dosavadní zápisy v katastru (obdobně jako u předchozí právní úpravy evidence nemovitostí). K tomu Nejvyšší soud v usnesení ze dne 26. 9. 2005 sp. zn. 30 Cdo 2191/2005 uvedl, že „katastrální úřad je pouze oprávněn zjišťovat, zda předložená listina je bez chyb v psaní nebo počtech a bez jiných zřejmých nesprávností. V případě, že listina vyhovuje těmto požadavkům, katastrální úřad zážnam provede. Nemá však zákonnou možnost zkoumat listinu předloženou k provedení zážnamu z jiných hledisek než je stanoveno v z.č. 265/1992 Sb.“
13. Krajský soud v intencích výše uvedeného posoudil, o jakou opravu žalobce žádal a zda ji lze podřadit pod pojem „zřejmý omyl při vedení katastru“ použitý v § 36 zákona o katastru nemovitostí. Návrh zúčastněné osoby z roku 1992 obsahoval označení pozemku a důvod jeho přechodu (byť jen povšechným odkazem na příslušnou zákonnou úpravu). Katastr nemovitostí proto zcela správně uzavřel, že návrh zúčastněné osoby je bez zřejmých vad a nesprávností. Žalobce žádá, aby katastr nemovitostí *de facto* konstatoval, že na zúčastněnou osobu nepřeslo vlastnické právo k pozemku č. XA podle zákona č. 172/1991 Sb. Argumentuje tím, kdo na uvedeném pozemku hospodařil před více než 70 lety a na koho mohlo či nemohlo vlastnické právo přejít v důsledku ústavního zákona č. 150/1948 Sb. Tyto otázky ovšem nemají místo v řízení o opravě chyby v katastrálním operátu a svědčí o tom, že tvrzená chyba není zřejmá, jak by odpovídalo § 36 zákona o katastru nemovitostí. Katastrální úřad se v řízení podle posledně uvedeného ustanovení opírá o zápis v katastru a listiny, na základě kterých byl proveden. Mezi nimi přitom zřejmý rozpor není – podle zjištění žalovaného byl pozemek p. č. XA zapsán na listu vlastnictví č. X jako pozemek ve vlastnictví státu s právem hospodaření MNV Habrovany-Olšany, což by mohlo odpovídat podmínkám zakotveným v § 1 odst. 1 zákona o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. I kdyby však zápis práva hospodaření chyběl nebo byl pozdějšího data, než požaduje zákon, nelze přehlížet, že v odst. 2 citovaného ustanovení byla zakotvena i podmínka, podle níž stačil k přechodu do vlastnictví obce faktický stav, tedy že obec začala s pozemkem po 23. 11. 1990 hospodařit způsobem obdobným právu hospodaření. Pokud by měl katastrální úřad prošetřovat, zda je či není u daného pozemku takováto faktická podmínka splněna, pak by zcela jistě překročil míru přezkumu podaného návrhu na vklad, kterou mu předepisoval výše zmiňovaný § 8 zákona o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem.
14. Žalobce naproti tomu odkazuje na listinné důkazy ze správního řízení o opravě chyby, kterými zpochybňuje přechod vlastnického práva na zúčastněnou osobu. Provádění dokazování ve správním řízení před katastrálním úřadem za účelem zjištění, kdo je vlastníkem pozemku, však není přípustné. K tomu Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 1. 2014, čj. 7 As 123/2013 - 28 výslovně uvádí: „Při procesu opravy chyby v katastrálním operátu se tedy zkoumá pouze to, zda se pracovník katastrálního úřadu při provádění zápisu do katastru nemovitostí dopustil zřejmého omylu. Není rozhodné, zda zápis v katastru nemovitostí odpovídá skutečnosti. Proto nelze shledat důvodnou námitku, že nebyl zjištěn dostatečně skutkový stav. Správní spisy, stavební deník ani situační výkres nebyly podkladem pro zápis změny druhu pozemku. Nemohou tudíž ani sloužit k prokázání toho, zda pracovník katastrálního úřadu, vycházející výlučně z jiných podkladů, při tomto zápisu zjevně pochybil. Neprovedení těchto důkazů ve správním i soudním řízení bylo tedy oprávněné, neboť nemohly nijak přispět k objasnění věci – tj. objasnění existence či neexistence zřejmého omylu. Pro posouzení této otázky je primárně potřebné zabývat se otázkou, zda listina předložená k provedení zápisu byla způsobilým podkladem pro tento zápis.“

15. Katastrální úřad není tím orgánem, který by mohl autoritativně určit, že vlastnické právo skutečně na zúčastněnou osobu nepřešlo. K tomu je příslušný soud v občanském řízení. To potvrzuje i již citované usnesení Nejvyššího soudu čj. 30 Cdo 2191/2005. Stav evidovaný v katastru nemovitostí není neměnný a žalobce má možnost, jak se svého práva domoci před občanskoprávním soudem. V takovém řízení má místo dokazování a určení, komu skutečně náleží vlastnického právo k předmětnému pozemku. Z vyjádření zúčastněné osoby ze dne 9. 10. 2019 zasláního katastrálnímu úřadu navíc plyne, že takové řízení před občanskoprávním soudem již probíhá.
16. Odkaz žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, čj. 1 As 40/2007 - 103, není přílehlavý. Žalobce blíže nespecifikuje, jaké závěry zmíněného rozsudku by měly dopadat na nynější posouzení. Nejvyšší správní soud ve zmíněné věci řešil skutkově odlišný případ – pracovníci katastru zapsali do katastru nemovitostí pouze část údajů, které obsahovala podkladová listina. Některé údaje z téže listiny však zapsat opomněli. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uvedl jako příklad omylu zápis údajů, neobsažených v podkladové listině či např. opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažený. Jak soud uvedl v bodě 13 tohoto rozsudku, podkladová listina obsahovala údaj, který následně pracovníci katastru také zapsali. Mezi provedeným zápisem a údajem obsaženým v podkladové listině tak zjevný rozpor nebyl, a proto není závěr žalovaného v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 40/2007 - 103.
17. Soud na závěr shrnuje, že žalobce se snaží zpochybnit nikoliv to, zda byly dány formální podmínky pro provedení zápisu vlastnického práva ve prospěch zúčastněné osoby (neboť zápis odpovídá podkladové listině), ale samotné vlastnické právo a jeho přechod. Tyto otázky není oprávněn katastrální úřad v řízení podle § 36 zákona o katastru nemovitostí řešit a proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Náklady řízení

18. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu by jinak – jakožto úspěšnému účastníkovi řízení – právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu mu je však nelze přiznat, neboť nepřesahují rámec jeho běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, čj. 7 Afs 11/2014 - 47, č. 3228/2015 Sb. NSS).
19. O nákladech osoby zúčastněné na řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení žádná povinnost osobě zúčastněné na řízení uložena nebyla.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. 8. 2021

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu